

2.1 Praeities liudijimai

Istorinė praeitis yra svarbi tautos, kultūros ir visuomenės dalis. Neturėdami praeities, negalėsime sukurti ateities. Praeities įvykiai gali pakoreguoti ir pakeisti ateitį, todėl žmonių liudijimai svarbūs ir daro didelę įtaką šiandieniniam pasauliui, leidžia mums pažinti savo tautą, savo kultūrą, savo kilmę.

Jonas Basanavičius teigė: „Tauta, nežinanti savo praeities, neturi ateities.“ Tautos praeitis pabrėžia, kas mes esame ir kuo tapome praėjus tam tikram laikui. Tai leidžia pažinti ne tik save, bet ir išsiugdyti pilietiškumą bei pakantumą. Skaitydami Lietuvos žydų poetės Matildos Olkinaitės eilėraščius, galime suprasti, kokia negailestinga buvo praeitis ir kaip mes turėtume vertinti dabartį.

M. Olkinaitė tik devyniolika metų galėjo džiaugtis gražiu gyvenimu. 1941 metų vasarą jaunoji poetė su tėvais ir dviem sesutėmis buvo sušaudyta, tačiau spėjo palikti prasmingą ir turtingą kūrybinį palikimą, kurį praėjus daugybei metų iš naujo prikėlė Rokiškio, mažo Lietuvos miestelio, teatro vadovė. M. Olkinaitės kūryba yra tarp geriausių pasaulyje darbų. Ji užaugo Panemunėlyje, netoli Rokiškio. Literatūrologas Mindaugas Kvietkauskas rašė: „ji augo tokioje aplinkoje, bendruomenėje, kur ribos tarp lietuvių ir žydų šeimų buvo gerokai išsitrynusios. Talentinga jauna poetė VU mokėsi kartu su lietuvių poetais žemininkais. Ji studijavo prancūzų kalbą, vienas jos kurso draugas buvo Alfonsas Nyka-Niliūnas. Ji skaitė savo eilėraščius žemininkų susirinkimuose. Vincas Mykolaitis-Putinas buvo jos lietuvių literatūros dėstytojas. M. Olkinaitė augo kartu su žymiausių mūsų poetų plejada ir staiga – taip brutaliai nutrauktas likimas“. Taip pat jis pastebėjo, kad „žydų poetė rašė nuostabia lietuvių kalba. Ji baigė Rokiškio Juozo Tumo-Vaižganto gimnaziją. Į lietuvių literatūrą įėjo kaip į visiškai savą. M. Olkinaitės poezijoje atskamba neoromantinės lietuvių lyrikos tonacijos. O kartu jos susilieja su žydiškais motyvais, bibline išmintimi. Jos poezija – nepaprasta lietuvių ir žydų kultūros amalgama.“

Pagal www.bernardinai.lt

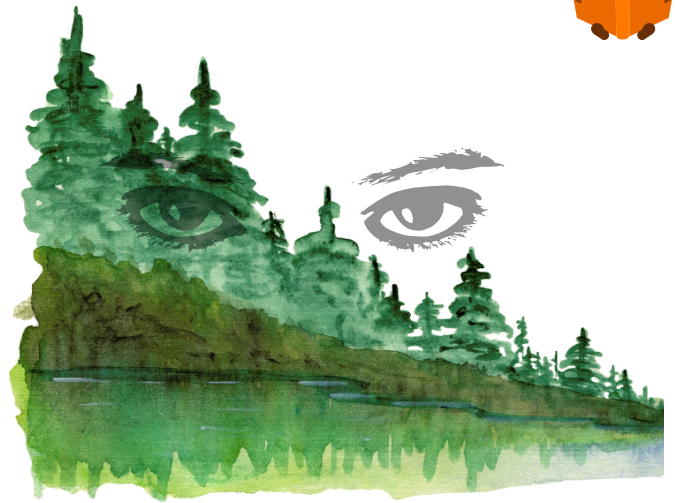
2.1 Praeities liudijimai

Perskaitykite Matildos Olkinaitės eilėraštį ir atsakykite į klausimus.

Mano tauta

Dvi juodos akys vėl užsiliepsnojo
Negėstančiu, nemirštančiu skausmu
O jie – pro šalį eina ir praeina,
O man, o Viešpatie, taip neapsakoma.
Jūs girdit? Girdit klaikų juoką?
Kalnai, kalnai drebės nuo jo –
Ir upės alps, ir jūros alps –
Ir verks akmuo, ir verks akmuo.
Jūs juokiatės? Jūs einat ir praeinat
O man, o Viešpatie, taip neapsakomai baugu
Tas juokas – toks klaikus... Ir akys juodos dega
Negėstančiu, nemirštančiu skausmu.

Matilda Olkinaitė

1. Apibūdinkite eilėraščio lyrinį subjektą. Koks jis? Ką jaučia?

2. Pamąstykite, ką simbolizuoja eilėraštyje „juodos akys“? Kiek kartų šis simbolis pasikartoja tekste?

3. Kaip manote, kas eilėraštyje yra „jie“?

4. Pagalvokite, koks juokas galėtų būti klaikus?

5. Kodėl lyriniam subjektui yra „neapsakomai baugu“?

6. Raskite eilėraštyje personifikaciją ir ją nurašykite.

Personifikacija – tai vaizdingas perkeltinės reikšmės pasakymas, suteikiantis žmogaus savybių gamtos reiškiniams, gyvūnams, daiktams.